

KATEMIIMUS

Otteita katekismuksesta pantomiimina

Aamos Pelkonen & Petteri Vänskä
Opinnäytetyö, syksy 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä Kauniainen
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + kirkon nuori-
sotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Pelkonen, Aamos ja Vänskä, Petteri. Katemiimus - otteita katekismuksesta pantomiimina. Diak Etelä, Kauniainen, kevät, 2010, 30 s., 4 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Kauniainen. Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillinen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyöntekijän virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda materiaalia hartauksiin, jumalanpalveluksiin ja opetuksiin. Pyrkimyksenä oli, että materiaali vastaisi mahdollisimman hyvin nykyajan audiovisuaalisessa kulttuurissa elävien ihmisten tarpeita. Opinnäytetyön alkuvaiheessa ajatuksena oli tehdä lyhyitä näytelmiä Raamatun teksteistä, mutta lopulta pääpaino siirtyi haastavampaan taidemuotoon, pantomiimiin ja mimiikkaan.

Aineistona pantomiimeissa käytettiin katekismusta, koska luterilaisen opin pääkohdille haluttiin antaa uutta näkökulmaa. Pelkän kuuntelemisen ja toistamisen lisäksi luterilaisen opin pääkohdat voisi tämän avulla myös nähdä ja kokea. Katekismuksesta valittiin toteutettaviksi Isä meidän -rukous, uskontunnustus sekä kymmenen käskyä.

Videon kuvaus- ja muokkausvälineet tarjosi yhteistyötaho Suomen Raamattuopisto. Taustamusiikki tuotettiin kotistudiossa. Pantomiimeista käsikirjoitettiin ensin raakaversiot, joita muokattiin työn edetessä harjoitusten ja palautteen pohjalta. Lopullinen työ kuvattiin, leikattiin ja editoitiin sekä laitettiin yhteistyötahoille Suomen Raamattuopiston Internet-sivuille julkiseen levitykseen.

Palautteen pohjalta kävi selväksi, että pantomiimeja tuntui olevan hankala ymmärtää. Niistä yritettiin tehdä selkeämpiä versioita lopullista tuotosta ajatellen. Lopulliset versiot Isä meidän -rukouksesta ja uskontunnuksesta näyttivät onnistuneen hyvin. Kymmenen käskyä -pantomiimit vaikuttivat myös toimivilta ja selkeiltä esityksiltä.

Käytännön työ ja kuvaukset olisivat pitäneet aloittaa jo aikaisemmin, jotta pantomiimeista olisi saatu hyvälaatuiset versiot ajoissa. Ajan sovittaminen ei oikein onnistunut teorialtyön tekemisen ja kuvausten kesken. Aikaa kului turhan paljon kirjallisen työn tekemiseen, mikä johti usein turhautumiseen.

Avainsanat: hartaus, Isä meidän -rukous, jumalanpalvelus, katekismus, kymmenen käskyä, luterilainen oppi, näytelmä, pantomiimi, Raamattu, uskontunnustus

ABSTRACT

Pelkonen, Aamos and Vänskä, Petteri. Katemiimus – excerpts from catechism in pantomime. Diak South, Kauniainen, Spring 2010, 30 p., 4 appendices. Language: Finnish.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of the thesis was to create material for devotions, church services and lessons. The Lutheran catechism was decided to be used as the source of inspiration. The material was supposed to answer to the needs of today's people who live in an audio-visual culture.

At the beginning of the thesis the idea was to create short drama based on the Bible. The idea then turned into a more challenging art form of pantomime. The pantomimes were first scripted into raw versions which were then edited into the final manuscript through rehearsals and with help of feedback received. The final version was then filmed, edited and uploaded into the Internet page of the Finnish Bible Institute for public distribution. The equipment for filming and editing was provided by FBI. The background music was produced in a home studio.

Deeming on the feedback it was clear that the pantomimes were difficult to perceive right. Therefore their distinctiveness and comprehensibility were improved. The pantomimes have now more character and even sharper movement. In our opinion the final versions of the Lord's Prayer and the Credo are well managed. The Ten Commandments also seem to be quite functional and conceivable.

Manuscripts for the pantomimes are creative and well-done. The filming should have started way sooner. So the quality versions would have been ready earlier. It was hard to fit theory work in between the filming. Theory work took a lot of time and lead into frustration because the practical work was postponed.

Key words: Bible, devotion, drama, catechism, church service, Credo, gospel, Lord's Prayer, pantomime, Ten Commandments

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	YHTEISTYÖTAHOT	6
3	NÄYTELMÄTAIDE.....	7
3.1	Elekieli ja sen merkitys kommunikoinnille	7
3.2	Pantomimiikan määrittely	9
3.3	Pantomimiikan luonne.....	11
3.4	Pantomimiikan historia	12
4	NÄYTELMÄTAIDE HENGELISESSÄ MAAILMASSA.....	14
4.1	Draama evankelioinnin apuvälineenä	14
4.2	Raamattupantomiimi	15
4.3	Pastori-miimikko Lasse Reijomaa	15
4.4	Pantomiimateatteri Kumbe	17
5	TEORIASTA KÄYTÄNTÖÖN.....	18
5.1	Käsikirjoitus.....	18
5.2	Videokuvaus ja editointi	19
5.3	Taustamusiikki	21
5.4	DVD-levyn tuottaminen	22
6	VALITUT PALAT	23
7	TYÖN ETENEMINEN	24
8	POHDINTA.....	27
	LÄHTEET.....	30
	LIITE 1: SANASTO	31
	LIITE 2: Isä meidän -pantomiimin käsikirjoitus.....	35
	LIITE 3: Uskontunnustus -pantomiimin käsikirjoitus.....	38
	LIITE 4: Kymmenen käskyä -pantomiimin käsikirjoitus	42

1 JOHDANTO

Idea opinnäytetyöllemme syntyi keväällä 2008 ja kypsyi ajan kuluessa valmiiksi suunnitelmaksi. Alkuperäinen idea oli tehdä lyhyitä näytelmiä ja niihin sopivaa taustamusiikkia pohjautuen Raamatun kertomuksiin. Olemme kummatkin kiinnostuneita taiteista, erityisesti kehollisesta ja musiikillisesta ilmaisusta, joten idea jalostui vähitellen pantomiimiksi. Raamattupantomiimia on olemassa seurakunnissa varsin vähän, joten ajattelimme tällaiselle taidemuodolle olevan myös tilausta, varsinkin nykyajan audiovisuaalisessa kulttuurissa eläville ihmisille.

Opinnäytetyön tavoitteena oli ilmaista Raamatun kertomuksia elein, ilmein ja liikkein eli mimiikan ja pantomiimin keinoin. Lopulta valitsimmekin näytelmät suoraan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon katekismuksesta. Näytelmiksi valikoituivat Isä meidän -rukous, Apostolinen uskontunnustus sekä Kymmenen käskyä, jotka ovat keskeinen osa luterilaista seurakuntaelämää. Tarkoituksena oli, että tuotantoa voisi käyttää esimerkiksi jumalanpalveluksissa, hartauksissa, rippikouluissa tai apuna opetuksissa. Opinnäytetyön tyylistä johtuen se soveltuu hyvin erityisryhmille, kuten autisteille, kuulovammaisille ja lukihäiriöisille.

Pantomiimin, mimiikan ja musiikin keinoin toteutettavan opinnäytetyömme vahvuutena on suora yhteys ihmisen tunteisiin ja kokonaisvaltainen Jumalan Sanan kuuleminen ihmisen alkukantaisen luonnon, eleiden, ilmeiden ja liikkeiden kautta. Tutkimusten mukaan ihmisten välisestä viestinnästä yli puolet on sanatonta viestintää (Pease 1981, 9–10). Tämä tärkeä osuus Raamatun Sanan välittämisessä jää usein huomiotta. Tavoitteenamme on tuoda näkyvyyttä erilaisille ilmaisumuodoille ja rohkaista ihmisiä käyttämään julistustyössään koko ihmisen potentiaalia

2 YHTEISTYÖTAHOT

Yhteistyötahoilla tarkoitamme kaikkia niitä tahoja ja yksityisiä henkilöitä, jotka vapaaehtoisella panoksellaan ovat olleet mukana tekemässä tätä produktia. Vaikka tahdoimme tehdä produktin pitkälti yksin, eivät omat kykymme ja resursimme riitä kaikkeen. Pyrkimyksenä oli, että työ olisi mahdollisimman laadukas ja tarkoitustaan palveleva. Aina rikkaamman ja laadukkaamman jäljen saa aikaiseksi, kun projektissa on monia vaikuttajia.

Työelämän yhteistyötahomme on Suomen Raamattuopiston säätiö, joka on Raamattuun ja luterilaiseen tunnustukseen sitoutuva itsenäinen kristillinen järjestö. Säätiön perustehtävä on julistaa evankeliumia, opettaa Raamattua, tarjota ihmisille hengellinen koti ja tukea lähetystyötä. (Suomen Raamattuopisto, 2010.) Yhteistyö SRO:n kanssa varmistui 11.8.2010. Yhteistyömme keskittyy tuottamaan Suomen Raamattuopistolle materiaalipaketin, jota käyttää esimerkiksi jumalanpalveluksissa, hartauksissa ja Raamattuopetuksissa. SRO tarjoaa meille tuotantovälineet sekä -tilat. Työmme julkaistaan DVD-levynä ja SRO:n Internet-sivuilla.

Halusimme työstämme ammattilaisen palautetta, joten käännyimme tuntemamme näyttelijän, Anna-Karen Markon puoleen. Markko on ammattinäyttelijä ja komedienne eli naispuoleinen koomikko, joka vetää SRO:n nuorten Raamattun peruskurssilla ilmaisutaidon ryhmää. Ilmaisutaidon ryhmä koostuu nuorten peruskurssilaisten lisäksi SRO:n musiikkilinjan opiskelijoista. Tarvitsimme työhömmme myös näyttelijöitä, joita kysyimme Markon ohjaamalta ilmaisutaidon ryhmältä. He lähtivätkin innostuneesti mukaan projektiin. Ryhmän kuusi jäsentä ovat mukana toteuttamassa sekä suunnittelemassa käsikirjoitustemme pohjalta Kymmenen käskyä -pantomiimien sarjaa.

Käytimme taustamusiikkina uskontunnustus -pantomiimissa muokattua versiota Tusculum -yhtyeen vielä julkaisemattomasta kappaleesta. Yhtyeen jäsenet ovat Petteri Vänskä ja Mikko Leijo.

3 NÄYTELMÄTAIDE

Sana draama (drama) on näytelmän kansainvälinen nimitys ja merkitsee kreikan kielessä toimintaa. Draamalla tarkoitetaan Eslinin (1980, 16) mukaan miimeettistä eli inhimillistä käyttäytymistä jäljittelevää tai esittävää toimintaa. Draama on näytelmän ja runouden laji, jossa toiminnan ja vuoropuhelun muodossa esitetään henkilöiden luonteita ja näistä luonteista johtuvaa erityiseen päämäärään tähtäävää tahdonilmausta. Sanaa näytelmä käytetään sekä käsikirjoituksesta että sen esittämisestä teatterissa. (Hosiaisluma 2003.)

Taiteissa ja filosofiassa pätee Eslinin (1980, 19) mukaan aina ”Occamin partaveitsen” nimellä tunnettu periaate; kaikkein taloudellisin, vähiten aikaa vievä ja muodollisesti kaikkein sulavin ajatuksen ilmaus on myös lähinnä totuutta. Draama on puolestaan kaikkein taloudellisin viestintätapa, kun halutaan ilmaista vallitsevaa mielialaa, salattuja jännitteitä sekä ihmisten välisiä monimutkaisia suhteita ja toimintoja. Draaman vahvuutena on se, että se voi vaikuttaa katsojaan usealla eri tasolla yhtä aikaa. Käytössä ovat eleet, ilmeet, tunteet, äänenpaino, sanat sekä sanaton viestintä. Sanoilla luotu kirjallisuus vaikuttaa vain yhdellä tasolla yhtä aikaa, vaikka sitäkin voidaan käyttää monitasoisesti esimerkiksi ironian keinoin. (Eslin 1980, 19.)

3.1 Elekieli ja sen merkitys kommunikoinnille

Elekieli on mielenkiintoinen tapa viestiä ihmisten välisessä kommunikoinnissa. Eleemme jo yksinään kertovat meistä paljon ja ovat kautta aikain olleet näytelmätaiteessa mukana – onhan täysin mahdotonta näytellä ilman eleitä. Näytteleminen on draamaa, jossa myös puhutaan. Me valitsimme taidemuodoksemme pantomiimin ja mimiikan, jotka ovat vahvasti pelkkään eleeseen pohjautuvaa näytelmätaidetta. Valintamme johtui siitä, että joillekin ihmisille kehonkieli kertoo enemmän kuin tuhat sanaa ja jokaista se myös puhuttelee. Lisäksi on olemassa

ihmisryhmiä, esimerkiksi kuurot, joille pelkkä puhe ei avaudu erityisellä tavalla. Valintaamme ohjasi myös vahva kiinnostuksemme keholliseen ilmaisuun.

Eleet ovat tärkeimpiä viestimiä ihmisten keskinäisessä kommunikoinnissa. Eleiden kieli on maailmanlaajuista ja pitkälti identtistä eri kulttuurien kesken (Aubert 2005, 9–10; Pease 1981, 6). Eleiden tunteminen ja mahdollinen kyky käyttää elekieltä voivat auttaa meitä ihmissuhteissamme – oli kohdattava ihminen tuttu – tai tuntematon. Elekielen avulla voi siis oppia ymmärtämään omaa toimintaa sekä toisten ihmisten toimintaa suhteessa itseen ja toisiin ihmisiin. (Pease 1981, 7–9.) Tämä näkyy hyvin esimerkiksi siinä, miten jonkun tutun ihmisen toimintaa ja käyttäytymistä voi ymmärtää tämän eleiden ja ilmeiden perusteella. Kun tuntee ystävänsä ajatusmaailmaa, pystyy mahdollisesti ilmeiden kautta havainnoimaan, mitä hän ajattelee jostakin keskustelun aiheesta tai kommentista. Tässä suhteessa eleiden tulkitsemiskyky on kommunikaatiota helpottavaa, mutta täytyy muistaa myös väärintulkinnan mahdollisuus. Ihmisen eleisiin ja ilmeisiin vaikuttavat esimerkiksi hänen fyysinen ja psyykinen tilansa. Siksi myös puhuttua kieltä tarvitaan ihmisten välisessä kommunikoinnissa.

Charlie Chaplin ja muut mykkäelokuvien näyttelijät olivat pioneereja elekielen käytössä; heidän aikansa elokuvat perustuivat lähes yksinomaan liikkeisiin ja eleisiin. Näyttelijät arvioitiin sen mukaan, miten he osasivat välittää toiminnallaan elokuvan sanoman katsojalle. (Pease 1981, 9.)

Charles Darwinia voidaan pitää merkittävimpana elekielen tutkijana ennen omaa aikaamme. Monet tutkijat ovat vahvistaneet Darwinin ilmeisiin ja eleisiin kohdistuvien tutkimusten paikkansa pitävyyden. Sittemmin tutkijat ovat kyenneet erottelemaan miljoonia erilaisia eleitä ja ei-verbaalisia signaaleja. Albert Mehrabian sekä professori Birdwhistell ovat laskeneet että ihminen viestisi noin 35 prosenttisesti puhumalla ja noin 65 prosenttisesti verbaalisesti ja ei-verbaalisesti elehtimällä. (Pease 1981, 9–10.) Verbaalisen viestinnän merkityksen näkee hyvin tilanteissa, joissa ollaan meluisassa tilassa, esimerkiksi konsertissa tai tehtaassa. Tällöin on helpompi viestiä toiselle elein tarvittava tieto kuin yrittää huutaa viesti kovan melun yli vastaanottajalle. Eleet on myös mah-

dollista viestittää kauempaa – sanoin kerrottaessa pitäisi mennä aivan lähelle toista, jotta tämä voisi kuulla. Eleet siis helpottavat meluisissa tiloissa toimimista.

Tutkijat ovat sitä mieltä, että ihmiset käyttäisivät verbaalista viestintää informatiivisissa asioissa, kuten kertoakseen säätilan tai opettaessaan matematiikkaa. Ei-verbaalista elekieltä puolestaan käytettäisiin kertomaan asenteista. Esimerkiksi katsomalla pitkään toista hämmentynyt ilme kasvoillaan, voi viestiä toiselle, ettei ymmärtänyt hänen käytöstään tai sanomaansa. Kulttuurien välisistä eroista huolimatta on ihmisillä havaittavissa samoja eleitä kuvastamassa samoja asioita. Joissain kulttuureissa toiset eleet tarkoittavat kuitenkin eri asioita. Esimerkiksi Italiassa laskeminen aloitetaan peukalolla, kun australialaiset, britit sekä amerikkalaiset aloittavat laskemisen etusormella. (Pease 1981, 10, 15.) Kulttuurin lisäksi myös ikä on erottava tekijä eleiden suhteen. Esimerkiksi intialainen vanhus ja 3-vuotias tanskalainen ymmärtävät samasta elehdinnästä eri asioista. (Siltanen 2003, 13.)

3.2 Pantomimiikan määrittely

Puhumme opinnäytetyössämme yleisesti pantomiimista, emmekä pantomimii-kasta tai mimiikasta. Näin toimimme siksi, että pantomiimi on yleisessä kielessä ihmisille tutumpi termi kuin pantomimiikka. Pantomiimin ihmiset mieltävät myös helpommin käsittämään itse mimiikan, joka kuitenkin eroaa hieman pantomiimista.

Termillä pantomimiikka tarkoitetaan elenäytelmätaidetta, mikä sisältää opinnäytetyössämme käytössä olevat taiteen muodot, pantomiimin ja mimiikan. Molemmille tyyleille on ominaista sanaton, ilmeisiin ja eleisiin pohjautuva esiintyminen. Mimiikka on luonteeltaan tanssinomaista; se toimii yleensä yhteistyössä kuoron tai muun musiikillisen esityksen kanssa. Musiikki ja mimiikka pyrkivät tällä tavoin tulkitsemaan toisiaan. Musiikki voi siis olla luonteeltaan mimiikkaa

selittävää tai sitä tukevaa. Pantomiimi puolestaan keskittyy enemmän eleisiin ja liikkeisiin ja pyrkii kertomaan tarinan. (Gousseff 1974, 9.)

Mimiikka pyrkii löytämään liikkeiden ytimen sekä esteettisesti kauniin ja puhtaan liikkeen. Sen tavoitteena on luoda merkityksiä sanoille ja pyrkiä kuvaamaan ne mahdollisimman selkeästi ja elävästi ruumiinkielellä. Selkeät, vahvat ja ylinäytellyt eleet ovat luonteenomaisia mimiikalle. Mimiikka kertoo yleensä lyhyitä tarinoita yhdestä tapahtumasta. Esimerkiksi mimiikkaesityksessä tarvittava pallo luodaan elein niin, että selviää, minkä muotoinen pallo on kyseessä, minkä kokoinen ja painoinen se on sekä muut pallon ominaisuudet. (Gousseff 1974, 9; Nurmi, Rekiaro, Rekiaro & Sorjanen 2002, 277.) Mimiikka on tarkkaa ja vivahteikasta ruumiinkielen toimintaa, joka sopii hyvin opinnäytetyömme tavoitteisiin.

Pantomiimin pyrkimyksenä on löytää sananmukainen ja yksinkertainen tulkinta liikkeille. Sen tavoitteena on luoda merkityksiä kokonaisille kertomuksille ruumiinkielellä. Toisin kuin mimiikassa, pantomiimissa eleet eivät ole ylinäyteltyjä, vaan siinä pyritään tavanomaisin elein ja ilmein kertomaan katsojalle kertomusta. Esimerkiksi pantomiimiesityksessä tarvittava pallo luodaan siten, että pallon ominaisuuksista kerrotaan vain tarvittava, eli se, mikä on olennaista kertomuksen kannalta. Tällöin ei välttämättä selviä, minkä painoinen pallo on, tai pomppiiko se. (Gousseff 1974, 9; Nurmi 2002, 323.) Pantomiimi on kerronnallista ruumiinkielen taidetta ja soveltuu siksi hyvin opinnäytetyöhömme. Pantomiimi on mielenkiintoinen ilmaisutaiteen muoto erityislaatuisuutensa ja haastavuutensa vuoksi, ja siksi rikas työväline.

Selkein ero pantomiimin ja mimiikan välillä mielestämme on se, että mimiikassa näyttelijä ja objekti ovat hallitsevassa asemassa. Pantomiimissa puolestaan itse tarina on pääroolissa. Mimiikan palloesimerkissä keskitytään vain palloon, eikä kerrota sen ympäriltä mitään. Siinä on vain pallo ja miimikko sekä heidän vuorovaikutuksensa. Pantomiimin palloesimerkissä pallon lisäksi voi olla muitakin esiintyjä tai objekteja.

Pantomiimin ja mimiikan eroa on vaikea tehdä täysin selväksi, sillä ne ovat tyyleinä niin lähellä toisiaan. Molemmat pohjautuvat ihmisruumiin käyttöön ja ovat sanatonta esiintymistä. Pantomiimista ja mimiikasta on olemassa monien eri kirjoittajien määritelmiä – monesti nämä määritelmät ovat ristiriitaisia keskenään. Määrittelemme oman työmme sekä pantomiimiksi että mimiikaksi. Isä meidän -rukous ja apostolinen uskontunnustus ovat mielestämme lähempänä mimiikkaa, koska ne koostuvat pääasiassa ilmeistä ja eleistä eivätkä sisällä kerronnallisia elementtejä. Kymmenen käskyä on puolestaan tehty kerronnalliseen muotoon, joten sen määrittelemme pantomiimiksi.

3.3 Pantomimiikan luonne

Bernardin de Saint Pierren (1737–1814) havainto pantomimiikasta oli seuraava:

Se oli ihmisen ensimmäinen kieli, se tunnetaan kaikissa kansakunnissa, ja se on niin luonnollista ja ilmaisevaa, että valkoisten perheiden lapset oppivat sitä nopeasti tummaihoisilta. (Broadbent 2005, 6.)

Pierren ajatus tässä lienee ollut se, että tummaihoisilla on vahvempi kyky ilmaista itseään kehollisesti, mikä näkyy erityisesti heidän tanssinsa ja muiden kehollisten ilmaisumuotojensa suosiossa.

Pantomiimi on elekielellä esitettyä teatteria. Näyttelemisen vaatii samanaikaisesti asennetta, kasvon eleitä ja koko ruumiin liikehdintää. Tämän lisäksi siihen kuuluvat nauru, itku, kyyneleet sekä spontaanit ilmaisusävyn muutokset ja -vaihtelut. Pantomiimin eleet ja liikkeet voidaan karkeasti jakaa viiteen eri tyyppiin: toiminnallisiin, vaistomaisiin, kuvaileviin, täydentäviin ja vastavuoroisiin eleisiin sekä luonne ja puhe-eleisiin (Aubert 2005, 9–10.)

Luonne syntyy pääasiassa asenteesta. Henkilökuva puolestaan rakentuu vahvasti kasvoneleistä, mutta siihen vaikuttavat myös hahmolle ominaiset eleet ja liikkeet. Kuvaileva tai puhuva toiminta koostuu pääasiassa käsillä tehtävistä eleistä. Näyttelijälle tärkeitä huomioitavia asioita ovatkin ruumiin, raajojen sekä

kasvojen lihasten joustavuus, sopeutuvuus ja muovattavuus. Tärkeää on myös tietää, mitkä kaikki eleet kykenee toteuttamaan, niiden vaikeusaste ja tarkkuus sekä jokaisen mainitun asian merkityksen täydellinen ymmärtäminen. (Aubert 2005, 10; Broadbent 2005, 17.)

Pantomiimi on haastava taiteenmuoto, mutta haastavuudessaan se on myös innoittava. Pantomiimi vaatii opettelemaan eleillä esineiden kuvaamista; yhtenä vaikeutena on fyysisten suhteiden pitäminen esityksessä. Esimerkiksi köyden vedossa käsien pitää pysyä samalla etäisyydellä joka vedon aikana, samalla kun kädet koukistuvat ja vetävät köyttä. Pantomiimi vaatii joustavuutta ja sopeutumista keholtamme, mutta myös mieleltämme, jotta saamme tilanteen sekä näyttämään köydenvedolta että vielä tuntumaan siltä.

3.4 Pantomiikan historia

Pantomimiikka on yksi teatterin vanhimmista tyylilajeista. Sillä on merkittävä osa teatterin historiassa. Termiä pantomiimi on käytetty monen eri draamalajin yhteydessä. Siksi voimme pohtia, mikä onkaan pantomiimin todellinen merkitys. Pantomiimi on fyysisesti vaativaa ja niin runollisesti, abstraktisti kuin rytmisesti-kin yhdistettävissä musiikin kanssa, jolloin esitys voi muistuttaa joskus enemmän tanssia kuin teatteria. (Gousseff 1974, 9.) Tanssi ja pantomiimi ovat siis vahvasti sidoksissa toisiinsa (Broadbent 2005, 16, 19). Amerikassa pantomiimia on pidetty enemmän selittävänä tanssina, ja sitä on harvoin kutsuttu oikeaoppiseksi teatteriksi (Aubert 2005, 6, 9.)

Muinaisessa Kreikassa pantomiimiesityksellä tarkoitettiin näyttelijää ja hänen kehon kieltänsä, kun hän tulkitsi kuorolauluesitystä. Ranska puolestaan lainasi Italiaa, ja ranskalaisten kehitellessä pantomiimia syntyi *comedia dell'arte*, jonka hahmoja olivat muun muassa Harlekiini ja Pierrot. *Comedia dell'arte* on improvisaatioteatterin muoto. Niissä oli selkeä juoni, joka oli ennalta sovittu, mutta jonka kulku ja repliikit improvisoitiin. Esityksissä käytettiin kasvoja osin peittäviä

maskeja ja esiintyminen oli vahvasti kehollista. (Suuri sivistys sanakirja 2002, 72.)

Jo entisaikojen kauppiaiden voidaan havaita käyttäneen elekieltä toiminnassaan. Kun ei osannut kieltä, oli pakko käyttää eleitä tullakseen ymmärretyksi ja saadakseen myytyä tuotteitaan eri kansojen keskuudessa. Tätä toimintaa voisi kutsua ”tyhjäksi hiljaiseksi kieleksi”, joka on pantomiimin kaltaista – oikeastaan se onkin jo sitä. (Boardbent 2006, 19.) ”Tyhjä hiljainen kieli” on sama asia kuin elekieli. Eleiden avulla kykenee viestittämään välttämättömimmän siihen saakka, kunnes oppii toisen kieltä. Siksi sama pantomiimi toimii sekä Afrikassa että Amerikassa, vaikka se olisikin suunniteltu Suomessa.

Charles Aubert huomioi jo ennen elävän kuvan syntyä, kuinka rajattomasti näyttelijällä on mahdollisuuksia välittää jokin tunne tai ajatus katsojalle kehonkielellä ja -ilmauksilla. Hänen mielestään eräs parhaimpia tapoja täydentää draamaa on esittää pantomiimeja. (Aubert 2005, 6–7.) Tästä asiasta olemme samaa mieltä. Elekieli välittää meistä ja asenteistamme jopa niin paljon, että välillä pelästyy.

4 NÄYTELMÄTAIDE HENGELISESSÄ MAAILMASSA

4.1 Draama evankelioinnin apuvälineenä

Kristillisen kirkon asennoituminen teatteriin kreikkalaisroomalaisen sivistysmaailman levitessä on ollut kahtia jakautunutta. Jyrkän kielteistä näkemystä on edustanut 200-luvulla elänyt kirkkoisä Tertullianus, joka perusteli teatterin turmiollisuutta sen pakanallisen syntyperän ja rituaalijuurien sekä intohimoa synnyttävän vaikutuksen vuoksi. Teatterin puolustajiin taas kuului 300-luvulla kirkkoisä Augustinus, joka onnistui sovittamaan erilaiset arvomaailmat. Augustinus työskenteli nuorena puhe- ja ilmaisutaidon opettajana Milanossa. Hän ammensi näyttelijäntaidoistaan saarnoihinsa ja kirjoihinsa. (Kinnunen-Riipinen 2000, 20.)

Paavi Gregorius Suuren aika 500-luvulla loi pohjan latinankieliselle liturgialle ja gregoriaaniselle kirkkolaululle, jotka edistivät kirkollisen draaman kehitystä. Luostareilla on ollut suuri merkitys 600–700-lukujen poliittisten taisteluiden aikaan kirkkodraaman ja teatteriperinteen säilyttämisessä. Keskeistä kirkkodraaman kehityksen jatkumiselle oli liturgian gregoriaaninen laulutapa, jonka esittämiseen liittyvää rytmiä, tunnetta, laulutapaa ja fyysistä ilmaisua kehitettiin koko ajan jumalanpalveluksen yhteydessä. Näin muodostui uusi pyhä draaman muoto, jota alettiin kutsua liturgiseksi draamaksi, koska se liittyi oleellisesti jumalanpalveluksen kulkuun. (Kinnunen-Riipinen 2000, 21.)

Ranskalainen 1200-luvulta peräisin oleva näytelmäkirjoitus esittämisohjelmien rakentui miltei kokonaan Raamatun sanojen varaan. Tämän rungon ympärille kehittyi 1200-luvulla laajempi pääsiäisnäytelmä. Esitykset olivat draamallisia ja juhlallisia. Vuorosanat olivat laulettuja latinalaisia hymnisäkeitä. Jo 1300-luvulla pääsiäisnäytelmät esitettiin kansankielellä. (Kinnunen-Riipinen 2000, 21.)

4.2 Raamattupantomiimi

Ranskassa esitettiin 1300-luvulta lähtien Raamatun kertomuksia pantomiimin keinoin. Siinä äänettömät ja liikkumattomat hahmot esittivät Vanhan ja Uuden testamentin kohtauksia paraatireittien varsilla olevilla kaduilla. Tätä tyyliä, jossa hahmot ovat sekä äänettämiä että liikkumattomia, sanotaan Tableaux vivants -perinteeksi, joka on säilynyt parhaiten Oberammaergaun kärsimysnäytelmässä. Perinteellä on näytelmässä merkittävä rooli Vanhan testamentin ennustusten ja profetioitten esittäjänä. (Kinnunen-Riipinen 2000, 35.)

Keskiajalla esityksissä käytettiin myös lukijaa, joka luki Raamatun tekstejä näyttelijöiden ilmaistessa tekstiä liikkein, elein ja ilmein. Myös Suomessa käytössä oleva raamattupantomiimi muodostuu tekstinlukijasta ja pantomiimiryhmästä. Kirkossa esiintyessään raamattupantomiimiryhmät käyttävät mahdollisuuksiensa mukaan hyväkseen kirkkosymboliikkaa ja liturgista puvustusta. (Kinnunen-Riipinen 2000, 36.)

Suomeen raamattupantomiimi tuli Ruotsista. Ensimmäinen raamattupantomiimikokoelma suomeksi julkaistiin vuonna 1982 ilmestyneessä Nuoren seurakunnan näytelmiä -teoksessa, jonka toimitti norjalainen Oyvind Foss ja suomensi norjan kielestä Irja Lipsonen. (Kinnunen-Riipinen 2000, 36.)

4.3 Pastori-miimikko Lasse Reijomaa

Suomen tunnetuin miimikko kirkollisista yhteyksistä on Lasse Reijomaa, joka papiksi lukemisen lisäksi ehti opiskella paljon taideaineita. Hän on toiminut monessa helsinkiläisessä seurakunnassa pappina ja on ollut muun muassa työelämätahomme Suomen Raamattuopiston palveluksessa vuosina 1970–1975. Vuonna 1985 Reijomaa haki Espoonlahden seurakunnan kappalaisen virkaa ja teki vaalipäivän aiheesta draaman keinoin toteutettavan tuomiosunnuntain saarnan, jonka hän esitti vaalinäytteenään. Tätä tapahtumaa Reijomaa piti

käänteentekeväenä performanssitaiteilijan urallaan. (Kinnunen-Riipinen 2000, 163.)

Reijomaa käytti monipuolisesti taiteita apunaan saarnoissaan. Hän käytti pantomiimin lisäksi usein myös klarinetin ja saksofonin soittoa esityksissään. Yleensä hän esiintyi yksin, mutta joskus myös yhdessä saksofonisti-laulaja Arto Uotilan kanssa tai lausuntataiteilija Aino-Kaarina Mäkisalon kanssa. Oman arviionsa mukaan Reijomaa tuli tunnetuksi Espoonlahdessa 1980-luvulla kulkurin säkistään, josta hän tarvittaessa otti miimisen esityksensä rekvisiitaksi naamarin, klarinetin, nyrkkeilyhanskat, rummut, kynttilän, erivärisiä kankaita tai hattuja. Hän valmisti yleensä jokaiseen puhetilaisuuteen uuden performanssin. (Kinnunen-Riipinen 2000, 163–164.)

Performanssin historia liittyy varhaisiin heimoriitteihin ja rituaaleihin. Myös keskiajan uskonnollisia rituaaleja, karnevalismia ja renessanssiruhentaiden juhlia voidaan pitää performanssin varhaismuotoina. Tavallisesti kokeelliset esitykset ovat liittyneet yhteiskunnan murroskausiin ja toimineet näin taiteen itsemuodostuksen välineinä. (Kinnunen-Riipinen 2000, 164.)

Miimisen draamansa ideologiaa Reijomaa kuvasi ”muistokirjoituksen harjoituksessa” 2.3.1986:

Olla läsnä, kokonaan läsnä, näille ihmisille. Säilyttää haavoittuvuutensa. Eroksen ja kuoleman uutta luova kosketus. (Kinnunen-Riipinen 2000, 165.)

Reijomaa on sanonut haluavansa näytelmän välityksellä kuroa umpeen papin ja oman minän rooleja. Hänen mukaansa pappiin ja kirkkoon liittyvien tabumaisten tunteitten jatkuminen ahdistaa kaikkia. Reijomaa teki roolin Marjatta Syväsen ohjaamassa miimisessä musiikkimonologissa Maan Korvessa Kulkevi, joka viesti yhteisestä uupumisesta ja yrittämisestä. Näytelmässä Uuden Testamentin kärsimyshistoriaa lähestyttiin rohkeasti epäilijän, kieltäjän ja kavaltajan näkökulmasta. (Kinnunen-Riipinen 2000, 165.)

Päätettyään jättää toistaiseksi seurakuntaviran Reijomaa toimi freelance-taiteilijana. Myöhemmin hän oli luomassa vuonna 1995 Miessakit Ry - mieskulttuurijärjestöä, joka toimii väkivallattoman vaihtoehdon löytämiseksi miesten keskuudessa. (Kinnunen-Riipinen 2000, 165.)

4.4 Pantomiimateatteri Kumbe

Pantomiimateatteri Kumbe syntyi vuonna 1994 Suomen Lähetysseuran kotimaan osaston johtajan Markku Laineen sekä Tansanian lähetin, pastori Pertti Poutasen toimesta. Teatterin tehtävänä oli kiertää seurakunnissa ja kouluissa kertomassa kristilliseen arvopohjaan ja lähetystyöhön liittyvistä asioista. (Kinnunen-Riipinen 2000, 226.)

Ryhmä on itsenäinen yhdistys, Kumbe ry., mutta sillä on yhteistyösopimus Suomen Lähetysseuran kanssa. Lähetysseura tukee Kumbea taloudellisesti sekä tilojen että tekniikan puolesta. Teatteri Kumbe taas sitoutuu olemaan SLS:n käytössä esiintyen SLS:n tilaisuuksissa ja kristillistä lähetyskasvatustyötä tehden. Suurimpia tilaajia alkuvuosien aikana ovat olleet Lähetysseuran lisäksi seurakunnat, hiippakunnat sekä kirkon nuorisotyön eri osastot. Lähetysseuran tiedotuspäällikkö Eeva Kemppi-Revon mukaan Kumben esitykset puhuvat kielitä, jota ymmärretään paremmin kuin sanoja. Hänen mukaansa pantomiimin ilmeiden, eleiden ja symbolien kieli etsii suoraa puhuttelua ihmiseen, ei hänen kulusseihinsa. (Kinnunen-Riipinen 2000, 226.)

Pantomiimateatteri Kumben toiminta voidaan nähdä jatkumona pohjoismaisesta pantomiimiharrastuksesta, joka on syntynyt Birgitta Hellerstedtin ja Ingmar Thorin aloitteesta 1950- ja 1960-lukujen taitteessa Ruotsissa ja Norjassa. He erikoistuivat juuri Raamatun tekstien tulkitsemiseen ja symbolipiirrosten luomiseen. Vuonna 1994 on julkaistu laaja sarja raamattupantomiimeja (Bibelpantomimer til kirkeårets tekster), joista löytyy 87:ään raamatunkohtaan symbolipiirroksia ja selostukset sisältävä pantomiimiohjaus. (Kinnunen-Riipinen 2000, 226–227.)

5 TEORIASTA KÄYTÄNTÖÖN

5.1 Käsikirjoitus

Käsikirjoitus on oleellinen osa esitysten muokkaamisen, toteutuksen ja säilymisen kannalta. Ilman käsikirjoitusta on mahdotonta valmistaa esitystä johdonmukaisesti. Näytelmän ja sen osan luominen tapahtuu pohdinnan kautta, mutta näytelmän tuottaminen valmiiksi vaatii sen käsikirjoittamista harjoituksia ja tulevaa muokkaamista varten. Näytelmän säilymisen kannalta käsikirjoitus on elintärkeää. Ihmisen muistissa ei mikään näytelmä kauaa pysy. Käsikirjoitus on aina pohjana esitykselle, oli se sitten valkokankaalla tai teatterilavalla. Keskeistä käsikirjoittamiselle on ihmisen, vastaanottajan ja itsen tutkiskelu. Se on sekä analyttistä että intuitiivista tutkimista. Hyvän kirjoitustyön perustana on henkilökohtainen halu koskettaa, vaikuttaa tai kertoa muille jotain itselleen tärkeää asiaa. (Siltanen 2003, 18.)

Juoni rinnastetaan yleensä tarinaan. Juoni on kuitenkin suppeampi käsite, koska siihen sisältyy oletus jostakin pyrkimyksestä, jota joku yrittää toteuttaa ja toinen estää. Yleensä juoni päättyy johonkin kohokohtaan. Juoni on kuitenkin osa tarinaa. Tarina syntyy vastaanottajan omissa mielikuvissa ja mielikuvituksessa. Tällä tavalla juoni vain asettelee tarinan osia tietyille paikoille, eikä ole itse tarina. (Siltanen 2003, 14.) Isä meidän -rukous ja uskontunnustus eivät sisällä varsinaista juonta, koska ne eivät sisällä myöskään tarinaa. Abstraktiutensa vuoksi ne eivät juonellisesti tarvitse suunnittelua vaan kuvailevia eleitä, ilmeitä ja liikkeitä ollakseen ymmärrettäviä. Kymmenen käskyä puolestaan on toteutettu kerrottavasti, ja niissä juoni liittyy esityksessä kuvailtavaan käskyyn.

Syntyäkseen tarina edellyttää sitä kuvaavien tekijöiden riittävää tunnistettavuutta. Siihen kuuluvat tarinan muoto ja se, miten se meille esitetään. Tämä on yhtä tärkeää kuin tarinan sisällön verkostot ja suhteet, kiinnostavuus sekä mielenkiinnottomuus. Hyvä elokuva-, ooppera- ja teatteritarina ovat aina erilaisia suhteessa toisiinsa. Niiden seuraamisen dynamiikka on oma lajinsa, johon vaikuttavat odo-

tukset, arvostelut sekä tilanne, mutta ennen muuta siihen vaikuttaa aistimme. Kuulo- ja näköaistimme tuntevat eri tavoin toisiinsa nähden, ja jokainen meistä kokee ja tuntee tilanteita sekä tapahtumia eri tavoin. Silmän tapa toimia on halu nähdä enemmän ja tarkemmin sekä paljastaa, fokusoida ja todistaa asioita. Korva puolestaan on passiivisempi, mutta sillä on yhteyttä enemmän alitajuntaan kuin kuvitteluun ja enemmän muistiin kuin tulevaisuuteen. (Siltanen 2003, 15–17.) Opinnäytetyömme keskittyy vahvasti näön varaan, jota musiikki ja ääni kuitenkin tukevat. Yhdessä ne luovat syvempiä merkityksiä esityksen aikana ja herättävät tunteita.

5.2 Videokuvaus ja editointi

Kuvaamiseen tarvitaan videokamera sekä jalusta ja editointiin tietokonepohjainen videonmuokkausohjelma. Jalusta on tärkeä osa toimivaa kuvauskalustoa. Ilman sitä ei voi saada vakaata kuvaa aikaiseksi. Kotivideoiden ongelmana onkin usein heiluva ja tärisevä kuva. Hyvän jalustan ominaisuuksia ovat tukevuus ja riittävä säätövara. (Välikylä 2005, 18.) Saimme kuvaukseen tarvittavan jalustan ja editointiin tarvittavat välineet työelämäyhteydeltämme Suomen Raamattuopistolta. Videokamerana käytimme Erkki Jokisen lainaamaa Canonin EOS 500D -järjestelmäkameraa.

Käytämme digitaalivideokameraa, joka on syrjäyttänyt vanhat kaitafilmikamerat ja analogiset kamerat paremman virheensietokyvyn ja korkeamman laadun vuoksi (Välikylä 2005, 2–3). Digitaalivideokamerat käyttävät tiedon tallentamiseen nykyään erilaisia muistikortteja, joista yleisimpiä ovat Compact Flash (CF) ja Secure Digital (SD) -kortit (Wikipedia 2010a,c). Muistikorteissa on se hyvä puoli, että kuvattu tieto voidaan siirtää suoraan kortilta tietokoneelle.

Editointiohjelma on väline, jolla videoita muokataan ja työstetään. Editointiin on olemassa monenlaisia, eri tarkoituksiin sopivia ohjelmia – jokainen löytää niistä varmasti omansa. Ohjelman hankkijan on hyvä pohtia, mihin tarkoitukseen ohjelmaa tarvitsee. Esimerkiksi lomavideoiden muokkaamiseen ei erityisempiä oh-

jelmia tarvitse, mutta musiikkivideon tuottaminen vaatii jo erikoisempia tehosteita. Kaikilla ohjelmilla on samat perustoiminnot; niillä voi muun muassa siirrellä ja leikkailla kohtauksia. Kehittyneet editointiohjelmat eroavat perusohjelmista esimerkiksi siten, että niissä on mahdollisuus käyttää useampaa kuin yhtä videoraitaa samanaikaisesti. Perusohjelmilla raitoja ei voi laittaa päällekkäin eikä lo-mittain. Ammattilaisille suunnattujen ohjelmistojen erona on myös niiden tehokkuuden määrä suhteessa helppokäyttöisyyteen. Ne antavat paljon, mutta vaativat enemmän opettelua. (Välilylä 2005, 65–66.)

Videoeditointiin saimme työelämäyhteydeltämme käyttöön ammattilaisten käyttämän Vegas Pro 9 -ohjelman. Vaikkakin Vegas Pro 9:n on ammattimaiseen editointiin suunniteltu editointiohjelma, ei sen käyttäminen tarkoitusperiimme ole liian haastavaa. Löysimme YouTube:sta oikeilla hakusanoilla videoita, joissa ihmiset kertovat, kuinka ohjelman eri toimintoja voi käyttää, ja miten tietyn efektin luominen onnistuu.

Videon leikkaaminen tarkoittaa yksikertaisimmillaan kohtausten järjestelyä. Kun kohtaukset ovat halutussa järjestyksessä, alkaa työ niiden muokkaamiseksi mielenkiintoiseksi ja miellyttävän näköiseksi. Tässä vaiheessa kohtauksiin voidaan lisäillä haluttuja tehosteita ja tekstejä. (Välilylä 2005, 70.) Kun video on saatu valmiiksi, se pitää vielä renderoida. Renderoinnille ei ole olemassa selkeää suomenkielistä selitystä. Sillä kuitenkin tarkoitetaan tehosteiden lisäämisen jälkeen tapahtuvaa videon tallentamista. Kun alkuperäistä videotiedostoa on muokattu, se on tallennettava uuteen tiedostoon, jossa tehdyt muokkaukset ovat mukana. Tämän jälkeen video on helppo tuottaa vaikkapa DVD-levyksi. (Välilylä 2005, 92.)

Editointiin eli muokkaukseen ja sen onnistumiseen vaikuttavat merkittävästi tietokoneen tehot ja suorituskyky. Lisäksi siihen vaikuttavat tietokoneen sisältämän muistin määrä ja kovalevyn koko. Näytönohjaimen merkitys on siinä, riittääkö sen tehot pyörittämään editoitua videota. Esimerkiksi HD-laatuisten videon pyörittäminen on jo melko raskasta. HD:lla tarkoitetaan hyvin tarkkaa, 1920 x 1080 pikselin tarkkuuteen yltävää kuvaa (Välilylä 2005, 64–65).

5.3 Taustamusiikki

Taustamusiikin tarkoituksena on luoda tunnelmaa, ja sitä voi käyttää myös kerroksen apuvälineenä (Välilylä 2005, 102). Teemme pantomiimeillemme taustamusiikit tukeaksemme niitä ja vahvistaaksemme niiden synnyttämiä tunteita katsojissa. Valitsimme musiikkityyliksi elektronisen musiikin, koska meillä on aikaisempaa kokemusta tämän tyyllisen musiikin tuottamisesta. Musiikissa hyödynnämme myös kitaransoitto taitojamme. Näin saamme myös akustista kosketusta musiikkiimme.

1900-luku on ollut elektroniikan voittokulkua. Se on näkynyt niin hyvässä kuin pahassakin, atomipommista television ja Internetin keksimiseen. Elektroniikka on tehnyt meistä osan paljon suurempaa maailmaa globaalin maailmankylän muodossa, jonka jäseniä me kaikki olemme. (Brice 2001, 2.) Kuvatakseni musiikilla tätä uutta, aivan erityistä aikaa, säveltäjät etsivät tapoja rikkoa tavantomaisia musiikin rajoja. Jotkut yrittivät sitä esimerkiksi käyttämällä musiikissaan satunnaisuutta ja todennäköisyyttä tai soittamalla instrumentteja uusilla, omituisilla tavoilla. Toiset löysivät aivan uudenlaisen ”äänimaailman” elektroniikasta tutkiakseen ja selittääkseen uutta aikakauttamme. (Brice 2001, 2-3.)

Tällä hetkellä lähes kaiken musiikin tuottamiseen liittyy jossain vaiheessa jollain tavalla elektroniikan käyttö (Brice 2001, 3). Elektroniikka on mahdollistanut muun muassa vahvistetun äänen käyttämisen sekä äänen tallentamisen myöhempää käyttöä ja muokkausta varten. Elektroniikka mahdollistaa lähes rajattomat äänenkäsittelymahdollisuudet tuottaen näin täysin uudenlaisia äänimaailmoja ja musiikkiesityksiä. Elektroninen musiikki sopii helpon muokattavuutensa ja rikkaan äänimaailmansa vuoksi mainiosti projektimme taustamusiikiksi. Musiikilla voidaan luoda näytelmän tunnemaisema ja ääniefekteillä korostaa eleiden ja liikkeiden merkitystä.

Käytämme musiikin tuottamisessa tietokonetta ja siihen asennettua studio-ohjelmaa, MIDI-kontrolleria, kitaraa, vahvistinta ja kaiuttimia. Käytämme ohjelman omien syntetisaattoreiden ja ääninäytteiden (engl. sample) lisäksi myös

ääninäytelevyjä eli sample-CD:itä sekä joitakin kolmannen osapuolen tekemiä, niin sanottuja VST-instrumentteja ja efektejä.

5.4 DVD-levyn tuottaminen

Päätimme vielä työn loppuvaiheessa tuottaa produktistamme DVD:n, koska se tuntui olevan niin oleellinen osa työtä. Halusimme produktista helppokäyttöisen ja käsin kosketeltavan version aineettoman Internet-version ohella. DVD:n tuottaminen onnistuu nykyään helposti sopivalla ohjelmistolla ja kirjoittavalla DVD-asetulla varustetulla tietokoneella (Välikylä 2005, 109). Aamos suunnitteli kansigrafiikat, Petteri teki DVD-levyt ja Ville Häkkinen suunnitteli DVD:n valikon.

DVD-formaatti on nykyään niin yleinen, ettei VHS-videon tuottamista kannata enää edes harkita. Melkein kaikista kodeista löytyy jo DVD-soitin. DVD-levy on optinen levy, jonka kapasiteetti on CD-levyyn verrattuna paljon suurempi. DVD:n etuja ovat kuvan hyvä laatu, nopea kelaus ja mahdollisuus vaihtaa haluttaessa kohtauksesta toiseen. Levylle voi liittää erikoisominaisuuksia, kuten valikoita ja kuvagallerioita. Valikot mahdollistavat selkeän kokonaisuuden luomisen ja erityisominaisuuksien, kuten pieleen menneiden, hauskojen kohtausten ja työn videodokumentoinnin lisäämisen. Dvd:lle voidaan tallentaa videoiden lisäksi myös ihan mitä tahansa tietoa, mikä on opinnäytetyötämme ajatellen erityisen hyvä ominaisuus. Voimme videoiden lisäksi tallentaa levylle myös näytelmien käsikirjoitukset. (Välikylä 2005, 109.)

6 VALITUT PALAT

Meille oli selvää alusta alkaen, että pantomiimit pohjautuisivat Raamattuun ja tulisivat käsittelemään uskonelämää. Alkuvaiheessa ajatuksenamme oli tuottaa Isä meidän -rukous, uskontunnus sekä kertomus Daavidista ja Goljatista. Pudotimme pois Daavidin ja Goljatin, koska se ei sovi teemallisesti yhteen Isä meidän -rukouksen ja uskontunnustuksen kanssa. Otimme tilalle Kymmenen käskyä, koska sekin löytyy katekismuksesta kahden edellisen tavoin. Nämä kaikki kolme yhdessä muodostavat hyvän kokonaisuuden ja ovat keskeisessä osassa luterilaista seurakuntaelämää. Ne ovat lisäksi myös hyvin erilaisia ja siten esitettävissä eri tyylein pantomiimin ja mimiikan keinoin.

Isä meidän -rukous on abstrakti eli kuvaannollinen – sitä on vaikea toteuttaa kerronnallisessa muodossa. Uskontunnustus on myös vahvasti abstrakti, vaikka siihen liittyy myös kerronnallisia piirteitä. Tämän vuoksi näiden kahden aiheen kanssa pääsimme käyttämään kuvailevia eleitä ja ilmeitä eli mimiikkaa työvälineenämme. Kymmenen käskyä puolestaan antaa tilaa tulkinnalle; se voidaan esittää kerronnallisesti monellakin eri tavalla. Siinä pääsimme toteuttamaan kerronnallista mimiikkaa eli pantomiimia.

Harjoittelimme pantomiimeja, ja hioimme niitä tarkoitustaan varten. Kuvasimme myös muutamia harjoitusotoksia pantomiimeista nähdäksemme, miten ne toimivat videolla, miten me itse toimimme, ja mitä pitäisi tehdä toisin. Kokeilimme pantomiimien esittämistä taustamusiikin kanssa ja ilman sitä, jotta selviäisi, miten ne toimivat parhaiten. Pyrimme siihen, että pantomiimit olisivat tarpeeksi selkeitä ja ymmärrettäviä myös ilman musiikkia.

7 TYÖN ETENEMINEN

Työmme aihe etsi muotoaan pitkän aikaa ja lopulta keväällä 2009 aihe lyötiin lukkoon. Varsinaisesti opinnäytetyömme sai alkunsa elokuussa 2009 ennen kansainvälistä ja monikulttuurista harjoitteluamme. Silloin rakensimme työn suunnitelmaa ja jäsensimme epäselviä kohtia siitä, mitä tulemme tekemään. Päätimme, että työmme tulee olemaan Raamattuun pohjautuva taiteellinen tuotos, jossa käytämme elekieleen pohjautuvaa pantomiimia sekä musiikkia.

Syksyn 2009 kansainvälisyys ja monikulttuurisuus -opiskelujakson työharjoittelujen aikana emme ehtineet tehdä opinnäytetyön suhteen mitään. Seuraavat kokoontumiset opinnäytetyön merkeissä pääsimme käymään tammikuussa 2010. Silloin teimme opinnäytetyösuunnitelman sekä aikataulun ja pohdimme syksyn aikana nousseita ajatuksia muun muassa kolmannen osapuolen mukaan ottamisesta työhön. Päädyimme kuitenkin tulokseen, että jatkamme opinnäytetyön parissa kaksin.

Kevään 2010 aikana kirjoitimme teoriaosuutta työstämme, mietimme pantomiimeja ja etsimme lähdekirjallisuutta sekä materiaalia. Aamos kirjoitti näytelmätaiteesta ja pantomiimitaiteen määrittelystä. Petteri keskittyi pohtimaan näytelmätaidetta hengellisessä maailmassa ja taustamusiikin tyylilajia sekä historiaa. Pantomiimeiksi tuolloin mietimme kertomusta Daavidista ja Goljatista, Isä meidän -rukousta sekä uskontunnustusta. Myöhemmin syksyllä Daavidin ja Goljatin kertomus jätettiin kuitenkin pois, koska se ei sopinut kahden muun aiheen kanssa samaan teemaan. Valitsimme sen tilalle Kymmenen käskyä, jolloin lopulliset pantomiimit olivat kaikki katekismuksesta. Siitä keksimme myös lopullisen nimen tuotokselle yhdistämällä sanat katekismus ja mimiikka; näin syntyi Katemiimus, joka kuulosti meistä hauskalta ja vieläpä varsin kuvaavalta nimeltä.

Kesän 2010 aikana kirjoitimme kirjallisen työmme teoriapohjaa eteenpäin. Aamos tutustui käsikirjoittamisen teoriaan ja kirjoitti kuvausta toteutettavista pan-

tomiimeista. Petteri jatkoi taustamusiikki -osion pohtimista ja kirjoitti videokuvauksesta. Työlle luotiin yhdessä myös jonkinlainen johdanto, jota muokattiin myöhemmin lopulliseen muotoonsa.

Syksyllä 2010 tehtävänäimme oli kirjoittaa kirjalliseen työhön pohdintaa ja työprosessin kuvausta sekä muita opinnäytetyöhön oleellisesti kuuluvia osioita. Pohdintaa ja työprosessin kuvausta olemme kirjoittaneet yhdessä. Samoin tiivistelmä ja englanninkielinen abstract on suunniteltu ja kirjoitettu yhdessä. Aloitimme alkusyksystä pantomiimien harjoittelut ja käsikirjoittamisen. Käsikirjoituksia kirjoitimme puhtaaksi vuorotellen turhautumisen estämiseksi. Aamos tutustui videokuvaukseen, leikkaukseen ja editointiin.

Syksyn 2010 seminaariryhmissä saimme ohjaavilta opettajilta ja luokkatovereilta hyvää kriittistä, työtä eteenpäin vievää palautetta. Seminaareissa nähtiin jo kuvattuja pantomiimeja Isä meidän -rukouksesta, josta saimme hyvää palautetta seminaariryhmältämme. Aikaisemmin pantomiimeja oli nähnyt Anna-Karen Markko, jolta saimme rakentavaa palautetta. Tässä vaiheessa pantomiimimme muistutti Markon (henkilökohtainen tiedonanto 15.09.2010) mielestä enemmänkin tanssia kuin mimiikkaa, eikä se ollut kovinkaan selkeä. Emme olleet itseskään oikein tyytyväisiä siihen. Markon palautteen pohjalta muokkasimme Isä meidän -rukouksen kerronnallisempaan muotoon, joka sisälsi myös elementtejä ensimmäisestä versiosta. Siinä muodossa se oli myös seminaariryhmän ensiesityksessä.

Jukka Ketola (2010) luki tuottamiamme käsikirjoituksia, ja hänen palautteensa pohjalta muokkasimme Isä meidän -rukousta vielä kerran. Edelliset tavat esittää olivat olleet epäselviä katsojalle, joka ei ollut aikaisemmin juuri perehtynyt pantomiimitaiteeseen. Sanattomien esitysten kanssa menee usein jonkin aikaa, ennen kuin alkaa ymmärtää niitä. Varsinkin vahvasti abstraktit teemat, Isä meidän -rukous ja uskontunnustus näyttivät vaativan rukouksen rinnalleen myös lausutuna tai tekstitettyinä; Katsojan on näin helpompi seurata, missä kohtaa esitystä ollaan menossa.

Isä meidän -rukous sai siis jo kolmannen muotonsa, joka oli lähellä alkuperäistä versiotamme. Tässä uudessa versiossa luovuimme haaveesta pelkän esityksen ja musiikin kantavasta voimasta ja lisäsimme esityksiin mukaan rukouksen ja tunnustuksen myös lausuttuina. Lisäksi liitimme videoihin myös tekstitetyt versiot. Uskontunnustus sai myös uuden, samantyyppisen ulkoasun kuin Isä meidän -rukous. Kymmenen käskyä -pantomiimi pysyi edelleen kerronnallisessa muodossaan, miten olimme sen alun perinkin ajatelleet.

Suurin osa loppusyksystä 2010 kului pantomiimien suunnitteluun, työstämiseen ja kuvauksiin. Pantomiimien muoto sekä tuottamistapa sai talven lähestyessä lopullisen muotonsa. Kuvattuamme pantomiimit, tuotimme niistä videon, johon lisättiin taustamusiikki sekä rukous tai tunnustus lausuttuna videon päälle. Lisäksi teimme pantomiimeista toisen version, jossa videon alareunassa kulkee tekstitettynä rukous tai tunnustus. Kymmenen käskyä -pantomiimien alkuun lisäsimme mykkäelokuvien tyyliin käskyn numeron ja nimen. Aamos editoi videot ja Petteri tuotti niihin taustamusiikin. Kuvaukset teimme yhdessä.

Nurmijärven rippileirillä lokakuussa 2010 esitimme yhdelle rippileiriporukalle Isä meidän -rukouksen iltahartaudessa. Kiitoksena saimme nuorilta aplodit ja hyvää palautetta; he olivat pitäneet esityksestä ja se oli heidän mielestään hyvä. Leirin nuorisotyönohjaaja antoi myös paluumatkalla palautetta esityksestä. Hän oli pitänyt esityksestä ja sanoi, että voisi mielellään käyttää esityksiämme työssään, jos parantelisimme niitä vielä vähän.

Taustamusiikkien tuottaminen ei sujunut ongelmitta. Tarkoituksena oli työstää taustamusiikit neljään valmiina olleeseen pantomiimiin viikkoa ennen esitarkastusta. Valmiiksi saatiin musiikit Isä meidän -rukoukseen ja uskontunnustukseen. Kolmannen käskyn musiikki jäi puolivalmiiksi, ja musiikkia neljänteen käskyyn ei ehditty tuottaa ollenkaan. Musiikin tuottamista häiritsi vahvistimen rikkoutuminen, jonka vuoksi kappaleet olivat toistaiseksi huonolaatuisia lukuun ottamatta uskontunnustuksessa käytettyä Tusculum -yhtyeen kappaletta, joka on tuotettu laadukkailla monitoreilla esimasteroituun vaiheeseen. Vahvistin käytettiin korjauksessa, jonka jälkeen tuotanto saatiin taas käyntiin.

8 POHDINTA

Ensimmäiset aiheet pantomiilemme olivat Isä meidän -rukous, apostolinen uskontunnustus ja kertomus Daavidista ja Goljatista. Hylkäsimme kuitenkin kertomuksen Daavidista ja Goljatista, koska se ei sopinut mielestämme kahden muun aiheen kanssa samaan teemaan. Ajatuksenamme oli tehdä vähintään kolme pantomiimia, joten otimme mukaan Kymmenen käskyä, koska sekin oli katekismuksesta kahden edellisen aiheen tavoin. Kymmenen käskyä tuntui muutenkin hyvältä idealta, koska se voidaan tehdä kerronnalliseen pantomiimin muotoon kahden ensimmäisen aiheen ollessa abstrakteja, kuvailevan mimiikan keinoin esitettäviä näytelmiä. Käytännössä valmiita pantomiimeja on 11. Päädyimme yhdistämään yhdeksännen ja kymmenennen käskyn, koska ne ovat niin samantyyppisiä. Yhdessä kaikki 11 pantomiimia luovat keskeisen kokonaisuuden Lutherin vähäkatekismukseen pohjautuen.

Tekemämme pantomiimit pääsivät jo ennen valmistumistaan suuren mielenkiinnon kohteeksi. Monet kysyivät, missä ja milloin näitä pantomiimeja on mahdollista nähdä, kun olimme kertoneet opinnäytetyön aiheestamme. Valitettavasti missään vaiheessa emme niitä suurelle yleisölle kyenneet esittämään. Saimme onneksi hyvää, kriittistä palautetta omilta luokkatovereiltamme ja työtämme ohjaavilta opettajilta sekä useilta yksityishenkilöiltä. Pantomiimit muuttuivat ajan kuluessa palautteen ja pohdinnan kautta paljon. Löysimme uusia elementtejä, joita tahdoimme käyttää elävöittämään esityksiä. Turhautuminen oli välillä suurta, kun pantomiimit saivat jo kolmatta kertaa täysin uudenlaisen ilmeen. Yleinen kommentti oli, että ihmiset eivät ymmärrä, mitä pantomiimeissa tapahtuu. Meillä oli täysi työ keksiä, miten saisimme tehtyä pantomiimeista selkeämpiä ja kuvaavampia. Erityisesti abstraktit teemat, Isä meidän -rukous ja uskontunnustus, olivat todella haastavia.

Mielestämme opinnäytetyövalintamme onnistui, koska kiinnostus pantomiimeja kohtaan säilyi ja jopa kasvoi työn edetessä. Käsikirjoitusten ensimmäiset raakaversiot syntyivät melko vähin ponnisteluin. Niitä oli mukava suunnitella ja miet-

tiä. Kuvausharjoitukset toivat tarpeellista intoa ja huumoria työhömmä. Välillä tekeminen kuitenkin puudutti, koska tuntui, että työ ei etene mihinkään. Pantomiiimit alkoivat kuitenkin palautteen, pohdinnan, kokeilujen sekä YouTube:sta katseltujen mimiikkavideoiden pohjalta saada uutta eloa ja ilmettä. Alussa ne olivat tiukasti rajattuja, lähinnä liturgista tanssia muistuttavia esityksiä, jotka eivät meidän kummankaan mielestä täysin toimineet. Niistä puuttui jotain pantomiimissa oleellista. Kolmannet versiot pantomiimeista vaikuttivat paperilla ja esitettyinäkin paremmilta ja toimivammilta kuin aikaisemmat.

Koimme suurimmat ongelmat työmme suhteen aikataulutuksen kanssa. Teimme ennen käsikirjoitusten ja kuvausten aloittamista opinnäytetyön teoriaosuu-den lähes kokonaan valmiiksi. Käsikirjoitusten valmistuttua ja kuvausten alettua viimeinen lukukausi alkoi olla jo varsin pitkällä. Palautteen kerääminen, käsikirjoitusten muokkaaminen ja pantomiimien harjoittelu veivät paljon aikaa. Meidän olisi pitänyt aloittaa pantomiimien käsikirjoittaminen ja kuvaukset samaan aikaan teorian kanssa, jolloin olisimme jaksaneet paremmin teorian kirjoittamista tekemällä käytännön työtä välillä. Silloin olisivat pantomiimit valmistuneet aikaisemmin ja aikaa taustamusiikin tuottamiselle olisi ollut enemmän.

Opinnäytetyömme laajuus yllätti meidät. Osoittautui, että Kymmenen käskyä olisi riittänyt hyvin opinnäytetyömme aiheeksi. Se on tarpeeksi laaja teema, ja siihen voi soveltaa kaikkia pantomimiikkaan kuuluvia elementtejä. Valitettavasti Kymmenen käskyä tuli työhön mukaan vasta niin myöhään, että emme olisi ehtineet tehdä siitä kokonaista opinnäytetyötä. Olimme tehneet päätöksen Isä meidän -rukouksen ja uskontunnustuksen osalta jo aikaisemmin. Niiden suunnittelukin oli jo pitkällä, joten päätimme tehdä nekin loppuun saakka.

Työllämme on monia erilaisia kehittämismahdollisuuksia. Tuottamiimme pantomiimeihin voi hyvin soveltaa omia ajatuksiaan ja näkemyksiään – tapamme ilmaista on vain yksi monien mahdollisten joukossa. Erilaisten sovellusten tekeminen pantomiimeistamme vaatii vain luovuutta ja innostusta. Jokainen niistä voidaan luoda uudeksi tekemällä niihin erilaiset eleet ja liikkeet. Kaikki panto-

miimit voidaan myös toteuttaa aivan eri tavalla luomalla niihin täysin uudet käsikirjoitukset.

Mahdolliset pantomiimit eivät tietyistäkään rajoitu vain katekismukseen. Pantomiimin keinoin voi esittää Raamatun kertomusten lisäksi myös kertomuksia merkittävien kristittyjen tai oman elämän varrelta. Taustamusiikkina voi käyttää haluamaansa musiikkia tai tuottaa sen itse. Valmiiseen musiikkiin voi myös tehdä omia pantomiimisovituksia. Esimerkiksi hengellisille lauluille voisi tehdä hienoja mimiikkaesityksiä elävöittämään kappaleita. Pantomiimeista innostuneille opinnäytetyön tekijöille voimme aiheeksi ehdottaa vaikka Raamatun pelastushistorian sovittamista pantomiimiksi. Yksi vaihtoehto voisi olla myös tehdä pantomiimeja Jeesuksen vertauksista tai rakentaa jokin kokonaisuus liittyen kristittyjen elämään.

LÄHTEET

- Aubert, Charles 2003. The art of pantomime. 2nd ed. Mineola, New York: Dover Publications, Inc.
- Brice, Richard 2001. Music Engineering. 2nd ed. Oxford: Newnes.
- Broadbent, R.J. 2005. A History of Pantomime. Viitattu 18.10.2010
<http://www.munseys.com/diskthree/pant.pdf>.
- Esslin, Martin 1980. Draaman perusteet. Jyväskylä: Gummerus.
- Gousseff, James W. 1974. Pantomimes 101. 311, Washington St., Woodstock, Illinois; The dramatic publishing company.
- Hirvonen, Elina 2003. Käsikirjoittaminen. Juva: Ws Bookwell Oy, 2004.
- Hosiaislouma, Yrjö 2003. Kirjallisuuden sanakirja. Helsinki: WSOY.
 Kinnunen-Riipinen 2000. Kirkkoteatterin kiirastuli – Draama evankeliumin palveluksessa. Pieksämäki: RT-Print Oy.
- Ketola, Jukka 2010. Henkilökohtainen tiedonanto 15.10.2010.
- Markko, Anna-Karen 2010. Henkilökohtainen tiedonanto 15.09.2010.
- Mäkelä, Pekka J. 2002. Kotistudio – musiikki purkkiin omin avuin. Helsinki: LI-KE.
- Nurmi, Timo; Rekiaro, Ilkka; Rekiaro Päivi ja Sorjanen Timo, 2002. Gummeruksen suuri sivistyssanakirja. Jyväskylä; Gummeruksen kirjapaino.
- Pease, Allan 1981. Elekieli. Kauppiaitten Kustannus Oy; Mäntän kirjapaino 1985.
- Suomen Raamattuopiston säätiö 2008. Viitattu 6.9.2010 <http://www.sro.fi>
- Välilikylä, Jaakko 2005. Digivideokoulu. Jyväskylä: Docendo.
- Wikipedia 2010a. Compact Flash. Viitattu 19.11.2010
www.fi.wikipedia.org/wiki/CompactFlash
- Wikipedia 2010b. Flash-muisti. Viitattu 19.11.2010
www.fi.wikipedia.org/wiki/Flash-muisti
- Wikipedia 2010c. Secure Digital. Viitattu 19.11.2010
www.fi.wikipedia.org/wiki/SD_Muistikortti

LIITE 1: SANASTO

Commedia dell' arte

1500-luvulta lähtien kehittynyt italialainen kansankomediatyyppi, jossa on osin vakiohahmoja, joita esittävät näyttelijät improvisoivat vapaan juonen pohjalta. (Suuri sivistyssanakirja 2002, 72.)

Compact Flash (CF) -muistikortti

Compact Flash -muistikorttia käytetään kannettavissa elektroniikkalaitteissa ja se käyttää tallennusvälineenään flash-muistia. Flash-muisti on haihtumaton muistityyppi. Siinä tieto voi säilyä jopa 10 vuotta ilman, että se saa virtaa. Flash on puolijohdemuisti eli se voidaan sähköisesti tyhjentää ja uudelleen ohjelmoida (Wikipedia 2010a,b.)

DVD

DVD eli Digital Versatile Disc on CD-levyn näköinen optinen media, jonka kapasiteetti on huomattavasti suurempi kuin CD:n.

MIDI (Musical Instruments' Digital Interface)

1980-luvun alkupuolella kehitetty eri laitevalmistajien yhteinen standardi, jonka alkuperäisenä ideana oli mahdollistaa yhden (elektronisen) soittimen ohjaaminen toiselta soittimelta. MIDI-kaapelia pitkin ei kulje ääntä, vaan eräänlaisen käskyn sisältävä koodinpätkä. (Mäkelä 2002, 38–39.)

MIDI-kontrolleri eli -ohjauslaite

MIDI-kontrolleri koostuu pianon koskettimista, liu'uista, nupeista ja painikkeista, joilla ohjataan studio-ohjelman syntetisaattoreita ja ääninäytteitä. Käytännössä painettaessa kontrollerista jotain nuotia, lähtee käsky tietokoneeseen menevää johtoa pitkin ohjelmistopohjaiselle syntetisaattorille tai samplerille tuottaen tietynkorkuisen äänen. Liu'uilla ja nupeilla voidaan ohjata syntetisaattoreiden tiettyjä parametreja, kuten äänenvoimakkuutta ja pannausta eli äänen siirtelyä stereokuvassa. (Mäkelä 2002, 40–41.)

Mimiikka

Mimiikan vahvoja työkaluja ovat ilmeet ja eleet. Mimiikka on omien tunteiden tai mielialojen heijastumista omasta olemuksesta. Samoin mimiikka on toisen henkilön tunteiden ja mielialojen esittämistä ilmeillä ja olemuksella. (Suuri sivistys sanakirja 2002, 277.)

Pantomiimi

Sanaton elenäytelmä (Suuri sivistys sanakirja 2002, 323).

Pantomieminen

Elenäytelmän mukainen tai siihen kuuluva (Suuri sivistys sanakirja 2002, 323).

Pantomimiikka

Elenäytelmätaide (Suuri sivistys sanakirja 2002, 323).

Performanssi

1 esitys, näyttös **2** performanssitaide, eri taidemuotoja (tanssi, näytelmä, musiikki, video) yhdistävä tapahtuma (Suuri sivistyssanakirja 2002, 332).

Resoluutio

Kuvan tarkkuus eli erottelukyky (Välilyä 2005, 121).

Sampleri / Syntetisaattori

Mäkelän (2002, 39) mukaan arkipuheessa käytetään usein sekaisin termejä syntetisoija ja sampleri. Käytännössä molemmissa soittimissa saattaa olla molempien piirteitä. Merkittävin ero on siinä, että sampleri toistaa tiettyjä, valmiiksi nauhoitettuja ääniä, kun taas syntetisaattori "luo" äänet itse tiettyjen aaltomuotojen pohjalta monimutkaisten prosessien avulla. Nykyään suosittuja syntetisaattoreita ovat niin sanotut mallintavat syntetisoijat, jotka jäljittelevät monimutkaisen matemaattisen laskentamallin avulla joko "oikeiden" soittimien tai klassisten (analogisten) syntetisoijien ääntä. (Mäkelä 2002, 42–43.)

Secure Digital (SD)

Secure Digital muistikorttia käytetään pääsääntöisesti digitaalika-
meroissa ja kämmentietokoneissa. Sen ominaisuuksia ovat kopioin-
tisuus, kirjoitussuojaus sekä pieni fyysinen koko, mutta kuitenkin
suuri tallennuskapasiteetti. (Wikipedia 2010c.)

Vahvistin

Vahvistin vahvistaa äänen ja lähettää sen kaiuttimille toistettavaksi. Normaalisti musiikin tuotannossa käytetään niin sanottuja lähikenttä-monitoreja eli kaiuttimia, jotka toistavat musiikin erityisen tarkasti. (Mäkelä 2002, 29.)

VST (Virtual Studio Technology) -instrumentti

Käytännössä kenen tahansa tekemä ilmainen tai maksullinen ohjelmistopohjainen syntetisaattori, sampleri tai efekti. (Mäkelä 2002, 45–46).

LIITE 2: ISÄ MEIDÄN -PANTOMIIMIN KÄSIKIRJOITUS

Isä meidän, joka olet taivaissa.

Vasen käsi ottaa kuviteltua lasta kädestä ja katse siirtyy katsomaan ensin lasta ja sitten samalla puolen kohti taivasta. Ilme on onnellinen.

Pyhitetty olkoon sinun nimesi.

Tehdään ristin merkki oikealla kädellä. Tällä kuvastetaan Jumalan pyhyyttä ja suuruutta nöyrytyksellä Hänen edessään.

Sinun -kohdassa osoitetaan oikean käden etusormella vasemmalle taivasta kohti, tarkoittaen Isää Jumalaa.

Nimesi -kohdassa tehdään allekirjoitusta kuvaava ele eteenpäin.

Tulkoon sinun valtakuntasi.

Kauhotaan käsin ilmaa edessä, mikä tarkoittaa tulemistä.

Tehdään sama ele kuin edellisessäkin sinun -kohdassa.

Otetaan takaa kuvitteellinen ”kruunu” joka tuodaan ensin etupuolelle ja sitten asetetaan päähän. Ilme on ylväs. Tämä mikä merkitsee valtakuntaa.

Tapahtukoon sinun tahtosi, myös maan päällä niin kuin taivaassa.

Kädet viedään kämmenet ylöspäin sivuilta eteen ja osoitetaan taas oikean käden etusormella vasemmalle kohti taivasta.

Käännyttään oikealle päin ja nostetaan vasen käsi ja sen nimetön erityisesti näkyviin. Oikealla kädellä otetaan nimettömästä kiinni ja onnellisesti hymyillen nyökätään. Tämä ele kuvaa sitä, että Jumalan tahto tapahtuisi.

Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.

Tehdään pyytävä ele kääntymällä vasemmalle puolen sivuttain yleisöön, menemällä hieman kyyryyn ja nostamalla kädet kasvojen tasolle. Ilme on hieman anova.

Otetaan normaali seisonta-asento ja nostetaan molemmat kädet rinnan päälle, osin päällekkäin. Tämä kuvastaa meitä.

Tehdään molemmin käsin ympyrä oikealle puolen, tämä kuvastaa leipää. Otetaan leipä, murretaan se ja syödään siitä pala. Loput leivästä palautetaan paikalleen. Tehdään oikealle puolelle kirja piirtämällä se sormilla ilmaan. Otetaan se ja piirretään sen kanteen risti. Sitten kirja avataan ja luetaan sitä hieman pohtivasti ilmeillen. Lopuksi laitetaan se takaisin paikalleen.

Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.

Otetaan edellä ollut ”pyyntöele” ja sen jälkeen ”meitä kuvastavat” -ele. Mennään hieman kyyryyn kääntäen vasen kylki yleisöön ja asetetaan kädet, sormet harallaan, kasvojen eteen, ikään kuin suojaaksi. Ilme on häpeilevä ja hieman hätäntynyt.

Mennään ristin muotoon osoittamaan anteeksiantamusta.

Jälleen tehdään meitä kuvastava ele ja sen jälkeen mennään jälleen ristin muotoon.

Tämän jälkeen oikean käden etusormella osoitetaan kolme kertaa vasemmalta oikealle ilmaisten ”niitä” eli muita ihmisiä. Neljännellä kerralla osoitetaan vielä yhtä ja ilme kertoo, että myös sinulle annan anteeksi.

Lyödään avoimeen kämmeneen nyrkillä ilmeen muuttuessa vihaiseksi ja siirretään oikea käsi sydämen päälle ilmeen muuttuessa loukkaantuneeksi ja kärsiväksi.

Äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta.

Heristää sormeja edessä ikään kuin toruisi jotakuta.

Saata -kohdassa on saattavinaan pienen lapsen matkaan, esimerkiksi matkalle kouluun.

Katsoo vuoroin oikealle ja on ahdistuneen näköinen, vuoroin vasemmalle ja on innostuneen näköinen. Ahdistuu hiljalleen ja käperyy pienemmäksi seisten kokoajan. Nostaa kädet nyrkissä rinnakkain kasvojen eteen.

Päästä pahasta -kohdassa nostaa katseen kohti taivasta, vetää keuhkot täyteen ilmaa ja rauhoittuu helpottuneen näköisenä.

Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.

Nostaa molemmat etusormet ylös eteen ja ottaa ilmeen joka kertoo, että minähän sanoin.

Osoittaa Isää kohden. Ottaa jälleen kruunun takaa ja nostaa sen päähänsä samoin kuin alussa, ylväs ilme kasvoilla. Tämän jälkeen ottaa vahvan asennon ranteet ristissä edessä ja kädet nyrkissä, selkä suorana ja kasvoilla vahva ilme. Lopuksi nostaa kädet taivasta kohden ylistääkseen, rohkea ilme kasvoilla.

Iankaikkisesti kohdassa taputtaa hymyillen kelloaan.

Aamen.

Käsi sydämellä, toinen leppoisasti nyrkissä edessä ja katse alaviistoon, kasvoilla on autuas ja onnellinen hymy.

LIITE 3: USKONTUNNUSTUS -PANTOMIIMIN KÄSIKIRJOITUS

Minä uskon Jumalaan, Isään, Kaikkivaltiaaseen, taivaan ja maan Luojaan,

Osoitetaan oikean käden etusormella rintaan, laitetaan kädet ristiin, osoitetaan oikean käden etusormella vasemmalle ylös kohti ”Isää”, katse seuraa. Otetaan takaa kuvitteellinen kruunu, tuodaan se eteen ja nostetaan sitten päähän.

Nostetaan oikea käsi eteen kohti taivasta ja viedään vasen käsi vasemmalta oikealla ilmaisten maata. Tehdään vielä käsillä ympyrä ilmaisten luomista.

ja Jeesukseen Kristukseen, Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,

Jeesus Kristus tarkoittaa Voideltua Vapahtajaa, joten tehdään ensin kuvitteellinen öljyllä voitelu otsaan (ristin merkki).

Sitten mennään ”ristiasentoon” kädet levällään ja jalat yhdessä.

Osoitetaan oikean käden etusormella vasemmalle ylös kohti Jumalaa ja viedään sormi eteen tarkoittaen ainoata Poikaa.

Poikaa ilmaistaan vielä tekemällä toisella kädellä kuvitteellisen pojan päänsilitys.

Herran palvelijaa esitetään työntämällä rintakehä ulos ja seisomalla asennossa silmät kohti taivasta.

joka sikisi Pyhästä Hengestä,

Viedään kädet selän taakse, tehdään käsistä lintu (Pyhä Henki), joka nousee taivaaseen. Katse seuraa Pyhää Henkeä.

syntyi neitsyt Mariasta,

Käännyttään sivuttain ja tehdään kummallakin kädellä kuvitteellinen raskaana olevan naisen vatsa vasemman käden jäädessä vatsan alle. Oikea käsi taputtaa vatsaa pari kertaa.

kärsi Pontius Pilatuksen aikana, ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,

Toinen näyttelijä tulee esittämään ruuskijaa, Pilatusta ja hautaajaa. Ruuskijan kanssa sovitaan, mistä tiedetään, että hän lyö. Ruuskija lyö kaksi kertaa ruuskittavaa ja ruuskittava osoittaa kärsimystä.

Ruuskija ”pese” kätensä niin kuin Pilatus teki eli pyyhkii vuorotellen toisen käden kämmenellä toista.

Pilatuksen aikana kohdassa Pilatus osoittaa rannekelloaan, osoittaen aikaa ja poistuu tämän jälkeen.

Ruuskittu mennee ristiinnaulitun asentoon ja on kärsivän näköinen.

Kuolema esitetään pään ja ruumiin valahtamisella alas.

Haudaus -kohdassa toinen näyttelijä astuu jälleen esiin. Hän piirtää käsin haudan suun ja työntää sen eteen kiven. Kivi on raskas ja siksi vaatii työlään ilmeen. Katsoo hetken kiveä ja kokeilee sitä. On tyytyväinen työhön ja poistuu.

astui alas tuonelaan, nousi kolmantena päivänä kuolleista, astui ylös taivaasiin,

Ristiinnaulittu kävelee ulos kuvaruudun etuosasta, mikä näyttää siltä, että hän laskeutuisi jonnekin.

Kohta hän nousee ylös näyttäen ensin kolmella sormella kolmea päivää.

Tämän jälkeen nousee kuvaruudun toisesta laidasta portaita pitkin ”ylös taivaaseen”.

istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella

Istahdetaan penkille, osoitetaan oikean käden etusormella vasemmalle kohti taivasta ja Isää.

Näytetään kummallakin kädellä oikealle, jolla tarkoitetaan että on istuva Jumalan oikealla puolen.

ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,

Tehdään kuvitteellinen tuomarin pöytä käsin piirtämällä ilmaan. Katsellaan vasemmalle ja oikealle pohtivasti. Pamautetaan kuvitteellisella vasaralla pöytään ilmaisten tuomio.

Näytellään elävää ihmistä iloisesti hypellen ja kuollutta ihmistä zombie -maisella kävelyllä kasvot kohti maata ja kädet ojossa eteenpäin.

ja Pyhään Henkeen,

Tehdään kämmenillä lepattava kyyhkynen rinnan päälle.

pyhän yhteisen seurakunnan,

Tehdään sädekehä pään päälle ja kätellään itseä. Kahmaistaan ”koko maailma” edestä avoimin käsin ja viedään kädet vastakkaisille sivuille halaten lopulta itseä.

pyhain yhteyden,

Tehdään taas sädekehä pään päälle ja tuodaan kädet yhteen sormet levitettyinä luoden yhteyden merkki.

syntien anteeksiantamisen,

Käännetään kylki yleisöön ja nostetaan kädet sormet harallaan kasvojen eteen. Katsotaan häpeilevästi sormien raoista kohti taivasta ja mennään ristin muotoon.

ruumiin ylösnousemisen

Nostetaan itseä rinnoista kohti taivasta.

ja iankaikkisen elämän.

Osoitetaan kohti kelloa ja hymyillään iloisesti. Laitetaan lopuksi käsi rinnan päälle.

LIITE 4: KYMMENEN KÄSKYÄ -PANTOMIIMIN KÄSIKIRJOITUS

1. Minä olen Herra, sinun Jumalasi. Sinulla ei saa olla muita jumalia.

Henkilöt: 5 näyttelijää, haihattelija, kristitty, epäjumalan myyjät
Rekvisiitta: Raamattu, patsaita, kirjoja, myyntipaikka, huumeita, cd-levyjä, tarroja (kuvastaa syntiä)

Ihminen kävelee erilaisten kauppiaiden keskellä. Heistä jokainen tarjoaa kulkijalle omaa jumalaansa. Hän kahmii innoissaan erilaisia patsaita, kirjoja tms. kouriinsa ja näyttää aluksi onnelliselta. Lopulta hän istahtaa maahan uupuneena katsellen hämmentyneenä patsaita ja selaillen kirjoja. Tässä vaiheessa epäjumalakauppiaat häipyvät paikalta vähin äänin ja ihminen jää yksin. Ihminen turhautuu ja jää voipuneena tuijottamaan tyhjyyteen. Tässä vaiheessa paikalle ilmestyy kristitty, joka istahtaa ihmisen viereen juttelemaan mukavia. Ihminen esittelee epäjumaliaan kristitylle ihmetellen niiden käyttötarkoitusta. Jossain vaiheessa kristitty kaivaa laukustaan Raamatun ja alkaa opettaa siitä ihmiselle. Kristitty rukoilee lopussa ihmisen puolesta.

2. Älä käytä väärin Herran, Jumalasi nimeä.

Henkilöt: 2 ihmistä
Rekvisiitta: Raamattu, kirja, penkki/tuolit

Tilana toimii puisto jossa ihmiset kohtaavat ja käyvät keskustelunsa. Taustalla voi liikkua porukkaa, mikä tuo puisto- ja ulkotilatunnelman. Ihmiset keskustelevat keskenään. Jossakin vaiheessa Raamatun omaava henkilö kiivastuu ja on aikeissa lyödä Raamatulla toista kuoonon. Kuitenkin ajoissa muistaa toisen käskyn eikä vie lyöntiä loppuun saakka. Toinen säikähtää ja tilanteen tasoituttua molemmat lähtevät vaivautuneina pois paikalta.

3. Pyhitä lepopäivä.

Henkilöt: 2 näyttelijää

Rekvisiitta: Raamattu.

Kaksi ihmistä. Kaksi asuntoa. Stressaantunut treenaa ja tekee töitä jatkuvalla syötöllä. Toinen ottaa rennosti ja viettää lepopäivää. Lueskelee Raamattua ja soittelee kavereille. Kaverukset tekevät asioita yhtä aikaa. Stressaantunut kaveri säätää töidensä kanssa samalla kun leppoisa kaveri tekee rauhassa työnsä loppuun.

4. Kunnioita isääsi ja äitiäsi.

Henkilöt: 5 näyttelijää, nuori, vanhemmat, kaverit

Rekvisiitta: autonratti, viinapullo(ja)

Nuori saa vanhemmiltaan auton lainaksi. Vanhemmat vannottavat häntä tulemaan ajoissa kotiin ja olemaan käyttämättä päihteitä. Nuori lähtee kavereiden kanssa ulos. Hän juo alkoholia ja kolaroi auton. Nuori ei tule yöllä kotiin, haisee viinalta, antaa ratin isälleen ja menee vessaan oksentamaan. Kuvataan samanaikaisesti vanhempia ja nuorta. Nuori ojentaa ratin nöyryin elkein. Vanhemmat vievät nuoren lavuaarin luo ja näyttävät mitä päihdepullolle pitäisi tehdä.

5. Älä tapa.

Henkilöt: 3–4 näyttelijää, kiusattu, kiusaajat

Rekvisiitta: Puukko.

Kiusattu on aikeissa tappa kaverinsa, jotka ensin kiusaavat häntä henkisesti. Kiusattu on aikeissa ampua kiusaajiaan, mutta ei pysty siihen ja heittää aseensa pois. Hän juoksee itkemään ristini äärelle.

Kiusaajat hämmästyvät reaktion suuruutta, mutta ymmärtävät oman syyllisyytensä ja menevät kiusatun luo lohduttamaan tätä.

6. Älä tee aviorikosta.

Henkilöt: 4 näyttelijää, kaksi naista ja kaksi miestä

Kaksi pariskuntaa istuskelee penkeillä siten, että toisen pariskunnan nainen ja toisen pariskunnan mies alkavat silmäillä toisiaan yhä intensiivisemmin. Lopulta pariskuntien toiset osapuolet huomaavat tämän silmäpelin ja alkavat riitelemään puolisoitensa kanssa. Tämä johtaa siihen, että puoliset eroavat toisistaan ja puoliset lähtevät suuttuneiden puolisoitensa perään anelemaan armoa.

7. Älä varasta.

Henkilöt: 2–3 näyttelijää, sijoitusneuvoja, asiak/ -as/ -kaat

Rekvisiitta: Puku, käsiraudat, poliisin virkamerkki

Min. 2 näyttelijää. Toinen on asiakas ja toinen on neuvoja. Heillä on puvut päällä. Neuvoja selittelee ummet ja lammet ja pöllii kaverilta kaiken mahdollisen, jopa kravatin. Kaveri onkin poliisi ja neuvoja pöllii viimeisenä poliisin lätjän ja kaveri laittaa tämän rautoihin.

8. Älä lausu väärää todistusta lähimmäisestäsi. (Älä valehtele.)

Henkilöt: 4 näyttelijää, joista yksi syyttää toista.

Rekvisiitta: Lompakko tai muu vastaava arvokas esine

Yksi kaveruksista on saanut juuri ajokortin ja kertoo siitä innoissaan kavereilleen. Kulkukauppias tulee kaupustelemaan tavaraa kortin saaneelle. Ajokortin saanut kääntyy toisen kaverin kanssa puhumaan kauppiaille. Samalla kolmas kaveri ottaa hänen lompakkon-

sa, jonka tämä jättää pöydälle eteensä. Molemmat kääntyvät takaisin ja ihmettelevät lompakon katoamista. Lompakon vienyt syyttää toista kaveria. Lompakon omistaja lyö kaveriaan uskoessaan toisen syytöstä. Tilanteesta hämmentyneenä lompakon vienyt taputtaa sen omistajaa olalle ja ojentaa lompakon takaisin. Lompakon omistaja auttaa kaverin, jota oli lyönyt ylös. Yhdessä he katsovat ihmeissään ja pettyneinä kaveriaan. Kaveri on häpeissään teostaan.

9. Älä tavoittele lähimmäisesi omaisuutta. & 10. Älä tavoittele lähimmäisesi puolisoa, työntekijöitä, karjaa äläkä mitään, mikä hänelle kuuluu.

Henkilöt: ainakin 4 näyttelijää: Tavoittelija, Isäntä vaimoineen, palvelija, kameramies sekä mahdollisesti sekalaista porukkaa.

Rekvisiitta: Kamera, reppu, rahaa

Ihmiset ovat yhdessä huoneessa. Kukin esittelee vuorollaan omia tavaroitaan ja puolisoaan. Tavoittelija pyrkii jollakin tavalla saamaan esitellyn asian/ puolison itselleen, kuitenkin viime hetkellä aina peruuttaen toimintansa.